

D E C I Z I E

31 ianuarie 2018

mun.Chișinău

Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău

În componența sa:

Președintele completului, judecătorul

Judecătorii

Grefier

Natalia Simciuc

Ion Țurcan și Iurie Cotruță

Elena Țurcanu

Examinînd în cadrul ședinței judiciare publice cererea de apel declarată de SA „Floreni” împotriva hotărîrii judecătorei Anenii Noi, emisă la 28 aprilie 2016, în pricina civilă nr.2c-256/15, intentată la cererea SRL „Comsales Grup” de chemare în judecată a SA „Floreni” privind încasarea penalității, dobînzii de întîrziere și compensarea cheltuielilor de judecată, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor Cotruță Iurie, a

c o n s t a t a t:

La 30 octombrie 2014, SC „Comsales Grup” SRL, prin intermediul avocatului Igor Topală, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni de Selecție și Hibridarea Păsărilor „Floreni” (denumirea prescurtată SA „Floreni”) solicitînd încasarea penalității în mărime de 28914 lei, calculată conform clauzei contractuale din pct. 6.1. al contractului nr.02/03-13 din 18 martie 2013, a dobînzii de întîrziere în mărime de 13166 lei, calculată în baza art. 619 Cod civil și încasarea cheltuielilor de judecată, constituite din taxa de stat în mărime de 1262 lei și cheltuielile de asistență juridică.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la 18 martie 2013, SC „Comsales Grup” SRL a încheiat cu SA „Floreni” contractul nr. 02/03-13, conform căruia SC „Comsales Grup” SRL, ca antreprenor, s-a obligat să confecționeze un cântar electronic la comanda pârâtului SA „Floreni”, ca client. Ultimul s-a obligat să recepționeze lucrarea și să achite costul acesteia.

Menționează că, costul total al lucrării a constituit suma de 9900 euro convertiți în valută națională, adică 158322 lei.

Susține că, conform pct. 2.3 al contractului a fost stabilit un grafic de achitare a sumei contractului, care nu a fost respectat de pârâtul SA „Floreni”.

Conform pct. 3.2 al contractului, termenul de executare a lucrării a fost de 30 de zile din momentul parvenirii pe contul antreprenorului a sumei avansului.

Indică că, în luna mai 2013, între părți a fost semnat actul de primire-predare a lucrării, urmînd ca pârâtul „Floreni” SA să achite întreaga sumă pentru lucrarea efectuată, în conformitate cu contractul nr. 02/03-13.

A fost achitată doar suma de 78888,15 lei din suma totală a contractului de 158322 lei, pârâtul avînd o datorie restantă în sumă de 79433,85 lei, care a achitat-o doar la data de 26 septembrie 2014, în rezultatul pretenției expediate la data 05 septembrie 2014.

Afirmă că, pârâtul „Floreni” SA a achitat doar datoria în mărime de 79433,85 lei, ignorînd penalitatea prevăzută de pct. 6.1. al contractului, conform căruia pentru fiecare zi de întîrziere de achitare a costului lucrării, cumpărătorul va plăti o penalitate de 0,1% din suma contractului. Indică că, pârâtul SA „Floreni” urma să achite întreaga sumă a contractului în luna mai, după recepționarea lucrării, însă acesta nu și-a onorat obligația de plată, fiind în întîrziere pînă în luna septembrie 2014, motiv pentru care urmează a fi încasată și dobînda de întîrziere conform art. 619 Cod civil.

Prin hotărîrea din 28 aprilie 2016 a Judecătorei Anenii Noi s-a admis acțiunea depusă de SC „Comsales Grup” SRL și s-a încasat de la „Floreni” SA în beneficiul SC „Comsales Grup” SRL dobînda de întîrziere în mărime de 13166 lei, penalitatea în mărime de 28914 lei și taxa de stat în mărime de 1262 lei, în total suma de 43342 lei.

La 30.05.2016, în termen legal, prin intermediul oficiului poștal, „Floreni” SA a depus apel împotriva hotărîrii instanței de fond, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii instanței de fond și emiterea unei noi hotărîri prin care cererea reclamantului să fie respinsă.

În motivarea apelului, apelantul a indicat că intimatul nu a respectat prevederile art. 617 din Codul civil, și anume obligația de a soma debitorul pentru a pretinde executarea obligației ajunse la scadență, debitorul fiind în întîrziere doar dacă nu execută obligația sa, ca urmare a somației. Apelantul pretinde că a achitat datoria scadentă în urma somației intimatului.

Susține că, intimatul a expediat o somație apelantului abia la XXXXXXXXXX, prin care a solicitat achitarea sumei de de 79433,85 lei, această sumă fiind plătită intimatului de către apelant la 26.09.2014.

În conformitate cu art.617 alin.(4) Cod civil, debitorul este în întîrziere dacă nu execută obligația în termen de 30 de zile de la scadență și de la intrarea unei note de plată sau unei alte invitații de plată similare.

Astfel, menționează că, apelantul a achitat intimatului datoria în termen de 16 zile de la primirea somației, încadrîndu-se în termenul de 30 de zile, stabilit de art.617 Cod civil.

Consideră că, prima instanță a ignorat clauza prevăzută de punctul 2.3 al contractului nr.02/03- 13 din 18.03.2013, care stabilește modalitatea și termenii de plată a costului lucrărilor de către apelant.

Acest punct al contractului stipulează clar și univoc că, 40% din costul lucrărilor se achită după terminarea montării construcțiilor de metal al platformelor și a utilitatii electronice și 10% în termen de 3 zile din ziua transmiterii cântarului reprezentanților organelor

de metal al platformelor și a utilajului electronic și 10% în termen de 3 zile din ziua transmiterii cântarului reprezentanților organelor teritoriale ale Serviciului de standardizare.

Această clauză contractuală nu stabilește o dată calendaristică exactă sau un termen, care poate fi calculat calendaristic pentru achitarea de către părât a diferenței de 40% din costul lucrărilor, deoarece cuvântul "după" utilizat în contract, nu determină și nici nu poate determina data calendaristică, la care obligația de plată a părâtului devine scadentă și părâtul este în întârziere. Părâtul a achitat partea restantă a costului lucrărilor executate de către reclamant la 26.09.2014, adică "după" terminarea montării construcțiilor de metal al platformelor și utilajului electronic, executând obligația de plată așa, cum este stipulată în contract și după cum prevede art.572 alin.2 Cod civil.

Cât privește diferența de 10% din preț, care urma să fie achitată de către apelant în termen de 3 zile din ziua transmiterii cântarului reprezentanților organelor teritoriale ale Serviciului de standardizare, intimatul nu a prezentat nici o probă, care ar confirma data calendaristică, la care cântarul a fost transmis Serviciului de Standardizare și respectiv a dat naștere obligației de plată a acestei diferențe de 10% din suma contractului.

Totodată, susține că, prima instanță a interpretat eronat și clauza contractuală stabilită de punctul 6.1. al contractului nr.02/03-13, deoarece acest punct contractual nu stipulează obligația "Floreni", SA de a plăti penalități pentru întârzierea plăților, specificate în punctul 2.3 al contractului.

În opinia apelantului, prima instanță nu s-a expus și asupra cererii de respingere a acțiunii în partea încasării penalității în temeiul expirării termenului de prescripție.

În conformitate cu art.268 Cod civil se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității.

Iar potrivit art.272 Cod civil, termenul de prescripție de 6 luni pentru înaintarea de către intimat a acțiunii privind încasarea penalităților a început să curgă la 23.05.2013 și a expirat la 23.11.2013.

Prin decizia din 21 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel depusă de „Floreni” SA și s-a casat hotărârea din 28 aprilie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi în partea încasării dobânzii de întârziere și s-a pronunțat o nouă hotărâre pe acest capăt de cerere prin care s-au respins cerințele SC „Comsales Grup” SRL cu privire la încasarea dobânzii de întârziere; s-a modificat hotărârea din 28 aprilie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi în partea ce ține de cuantumul penalităților dispus spre încasare, micșorând suma de la 28914 lei până la 14500 lei. În rest, hotărârea instanței de fond, s-a menținut fără modificări.

La 17 noiembrie 2016, SC „Comsales Grup” SRL, prin intermediul avocatului Igor Topală, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii din 28 aprilie 2016 a Judecătoriei Anenii Noi.

La data de 26 decembrie 2016, „Floreni” SA, prin intermediul avocatului Dorin Ciurea, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel în partea încasării penalității în mărime de 14500 lei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care această cerere să fie respinsă ca prescrisă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 ianuarie 2017, s-au admis recursurile declarate de SC „Comsales Grup” SRL, prin intermediul avocatului Igor Topală și Societatea pe Acțiuni de Selecție și Hibridarea Păsărilor „Floreni”, prin intermediul avocatului Dorin Ciurea. S-a casat decizia din 21 septembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, fiind remisă pricina la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului „Floreni” SA, avocatul XXXXXXXXXX, s-a prezentat și a susținut apelul declarat solicitând admiterea acestuia.

Intimatul SC „Comsales Grup” SRL, în ședința instanței de apel, fiind legal citat, nu s-a prezentat, cereri și demersuri nu a înaintat, în legătură cu ce, în conformitate cu prevederile art.379 alin.(1) CPC, instanța de apel a dispus examinarea pricinii civile în lipsa acestuia.

Studiind materialele dosarului și rejudecând pricina, Colegiul civil consideră apelul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, reieșind din următoarele.

În conformitate cu art.385 alin.(1) lit.c) CPC instanța de apel, după ce examinează apelul este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art.386 alin.(1) lit.d) CPC hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel, dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(4) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

La judecarea pricinii s-a stabilit că, la data de 18 martie 2013 între „Floreni” SA și SC „Comsales Grup” SRL a fost încheiat contractul nr. 02/03-13, obiectul căruia a constituit confecționarea unui cântar electronic pentru automobil (pct.1.1 din contract) (f.d.9-12).

Costul lucrărilor a fost estimat la suma de 9900 euro, cu achitarea în lei moldovenești conform cursului Băncii Naționale din Moldova, ceea ce denotă din pct. pct. 2.1.2.2 din contract (f.d.9).

Conform pct. 2.3 al aceluiași contract achitarea s-a convenit în trei tranșe, după cum urmează: 50% în avans, 40% după finisarea montării construcțiilor de metal al platformelor și a utilajului electronic și 10% în termen de 3 zile din ziua transmiterii cântarului reprezentanților organelor teritoriale ale Serviciului Standardizare (f.d.9).

Conform pct. 2.4 al contractului nr. 02/03-13 din 18 martie 2013, s-a convenit că primirea lucrărilor se va efectua la finisarea acestora cu semnarea de către părți a actului de primire-predare a lucrărilor executate (f.d.9).

În acest sens, a fost semnat atât de SC „Comsales Grup” SRL, cât și de „Floreni” SA actul de primire a lucrărilor executate în mai 2013, iar suma ce urma a fi achitată a fost stabilită de 158322 lei (f.d.14).

mai 2013, iar suma ce urma a fi achitată a fost stabilită de 158322 lei (f.d.14).

La data de 22 mai 2013 a fost întocmită și factura fiscală nr. FB2196169 pe suma de 158322 lei (f.d.13).

Conform actului de verificare a decontărilor semnat de părțile contractante pentru perioada 01 ianuarie 2013-07 iunie 2013, la data de 28 mai 2013 soldul constituia 79433, 85 lei, deoarece suma de 78888,15 lei fusese deja achitată de către „Floreni” SA (f.d.15).

La 26 septembrie 2014, „Floreni” SA a achitat SC „Comsales Grup” SRL suma restantă de 79433, 85 lei, conform ordinului de plată nr. 205 (f.d.18).

Concomitent Colegiul remarcă că, în pct. 6.1 al contractului au fost prevăzute și penalități în mărime de 0,1% din suma contractului pentru fiecare zi de întârziere (f.d.11).

În consecință, la 30 octombrie 2014, prin cererea de chemare în judecată înaintată, SC „Comsales Grup” SRL, prin intermediul avocatului Igor Topală, a solicitat încasarea de la „Floreni” SA a penalității în mărime de 28914 lei, calculată conform clauzei contractuale din pct. 6.1. al contractului nr.02/03-13 din 18 martie 2013, a dobânzii de întârziere în mărime de 13166 lei, calculată în baza art. 619 Cod civil și a cheltuielilor de judecată (f.d.6-8).

Prin hotărârea Judecătorei Anenii Noi din 28.04.2016 s-a admis acțiunea depusă de SC „Comsales Grup” SRL și s-a încasat de la „Floreni” SA în beneficiul SC „Comsales Grup” SRL dobânda de întârziere în mărime de 13166 lei, penalitatea în mărime de 28914 lei și taxa de stat în mărime de 1262 lei (f.d.72, 76-77).

Rejudecând pricina în ordine de apel, Colegiul civil constată că, concluziile primei instanțe și soluția dată în sensul admiterii acțiunii sunt incorecte, fapt ce rezultă din aprecierea incorectă a materialului probator propus de părți în raport cu prevederile legale aplicabile raportului juridic în litigiu.

În susținerea opiniei enunțate Instanța de apel reține că, din sensul art. 619 Cod civil rezultă că dobânda de întârziere pentru întârzierea executării obligațiilor pecuniare curge de drept, chiar dacă nu a fost stabilită prin contractul scris între părți. Pentru curgerea de drept a dobânzilor de întârziere se cer a fi îndeplinite următoarele condiții: obligația debitorului să constea în plata unei sume de bani, obligația să fie lichidă și exigibilă.

Dobânda de întârziere urmează a fi încasată de la data punerii debitorului în întârziere.

Conform art.617 alin.(1) Codul civil, dacă nu execută obligația în urma somației primite după scadență din partea creditorului, debitorul se consideră în întârziere ca urmare a somației.

Astfel, creditorul trebuie să someze debitorul, adică să-i pretindă executarea obligației ajunse la scadență, iar debitorul se va considera în întârziere numai dacă nu a executat obligația sa, ca urmare a somației.

Punerea în întârziere constă într-o manifestare de voință din partea creditorului prin care el pretinde executarea obligației unui debitor care tergiversează o executare ce mai este încă posibilă. În materia contractuală simpla expirare a termenului de executare a obligației nu-l pune pe debitor în întârziere, excepție făcând cazurile când debitorul este de drept în întârziere (art. 617 alin. (2) Cod civil).

Prin urmare, Colegiul civil constată că, punctul 2.3 al contractului nr.02/03- 13 din 18.03.2013, stabilește modalitatea și termenii de plată a costului lucrărilor de către apelant.

Acest punct al contractului stipulează clar și univoc că, 40% din costul lucrărilor se achită după terminarea montării construcțiilor de metal al platformelor și a utilajului electronic și 10% în termen de 3 zile din ziua transmiterii cântarului reprezentanților organelor teritoriale ale Serviciului de standardizare.

Această clauză contractuală nu stabilește o dată calendaristică exactă sau un termen, care poate fi calculat calendaristic pentru achitarea de către părât a diferenței de 40% din costul lucrărilor.

Astfel, la caz, creditorul trebuie să someze debitorul și să pretindă executarea obligației ajunse la scadență.

Din materialele, se atestă că, SRL „Comsales Grup” a expediat o somație apelantului abia la XXXXXXXXXX (f.d.19), ulterior „Floreni” SA, a achitat intimatului datoria în termen de 16 zile de la primirea somației (f.d.18).

Potrivit prevederilor art.617 alin.(4) Cod civil, debitorul este în întârziere dacă nu execută obligația în termen de 30 de zile de la scadență și de la intrarea unei note de plată sau unei alte invitații de plată similare.

Colegiul reliefă că în contextul prevederilor art. 617 alin.(5) Cod civil, doar în cazul când întârzierea executării obligației pecuniare are loc din motive neimputabile debitorului, dobânda de întârziere nu se achită.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil consideră că, din momentul ce creditorul a somat debitorul abia la XXXXXXXXXX, întârzierea executării obligației pecuniare nu-i este imputabilă ultimului, iar dat fiind faptul că SA „Floreni” s-a încadrat în termenul de 30 de zile pentru executarea obligației, pretenția privind încasarea dobânzii de întârziere este una nejustificată, or, calcularea dobânzilor de întârziere se efectuează din suma neachitată și din momentul când a fost pus în întârziere debitorul.

La caz, suma datoriei a fost achitată integral, din momentul somării, în termen de 30 de zile (f.d.18).

Referitor la penalități, Colegiul reiterează că conform pct. 6.1 al contractului nr. 02/03-13 din 18 martie 2013, încheiat între „Floreni” SA și SC „Comsales Grup” SRL, a fost prevăzută încasarea penalității în mărime de 0, 15 pentru fiecare zi de întârziere.

Conform art. 624 alin. (1) Cod civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Tot aici, este de menționat că clauza penală poate fi prevăzută atât pentru neexecutarea totală sau parțială a obligației, cât și pentru orice altă încălcare a obligațiilor, inclusiv pentru executarea necorespunzătoare sau tardivă, deoarece conform art.602 alin. (2) Cod civil, acestea din urmă sunt considerate de către legiuitor tot ca neexecutare a obligațiilor. Suma prevăzută prin clauza penală are menirea de a compensa prejudiciul suferit de creditor prin neexecutarea obligațiilor contractuale de către debitor. În cazul pretinderii penalităților, creditorul trebuie să dovedească existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată.

Prin urmare, Colegiul civil consideră că urmează a fi respinsă și pretenția cu privire la încasarea penalităților, or, sancțiunile pecuniare se calculează din suma neachitată, dar nu din suma totală, iar în speța dată, s-a dovedit faptul că suma datorată a fost achitată integral, în termenul stabilit de prevederile legale.

Iar, potrivit prevederilor art.626 alin.(3) Cod civil, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

Mai mult ca atât, în cazul penalităților urmează a se lua în considerare și prevederile art. 268 lit.a) Cod civil, conform cărora se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității.

Dat fiind faptul că normele ce stabilesc termenul de prescripție, inclusiv cel special, poartă un caracter imperativ, acest termen nu

poate fi schimbat (prelungit, scurtat) prin acordul părților. Chiar și în cazul în care părțile prevăd în contract un termen mai mare de încasare a penalităților decât cel prevăzut de art.268 Cod civil, instanța de judecată urmează să încaseze penalitatea pentru un termen nu mai mare de 6 luni. Norma menționată este una imperativă, nu una dispozitivă și nu poate fi modificată prin acordul părților.

Totodată, din aceste temeieri, Colegiul civil consider irrelevant argumentul apelantului precum că, prima instanță nu s-a expus și asupra cererii de respingere a acțiunii în partea încasării penalității în temeiul expirării termenului de prescripție, or, termenul de 6 luni stabilit de art.268 Cod civil, nu este unul de decădere din dreptul de a solicita încasarea penalității, ci este termenul maxim pentru care urmează a fi încasată penalitatea.

Prin prisma prevederilor art.94 alin.(1) CPC, potrivit cărora instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, Colegiul civil va respinge și capătul de cerere privind încasarea cheltuielilor de judecată.

Din considerentele expuse, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul, a casa hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre, prin care acțiunea să fie respinsă integral, ca nefondată.

În conformitate cu art.385,389-390 din CPC, Colegiul civil,-

d e c i d e:

Se admite cererea de apel declarată de SA„Floreni”.

Se casează integral hotărârea judecătorească Anenii Noi, emisă la 28 aprilie 2016, în pricina civilă nr.2c-256/15, emițind o nouă hotărâre după cum urmează:

Se respinge ca nefondată cererea SRL„Comsales Grup” de chemare în judecată a SA„Floreni” privind încasarea penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni din data comunicării deciziei integrale.

Președintele completului, judecătorul

Natalia Simciuc

Judecătorii

Ion Țurcan

Iurie Cotruță